

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

OCTUBRE DE 1989 * Nº 154

ELECCIONS GENERALS

Els resultats, amb gràfics i els comentaris dels caps de llista locals.

COSTA LLORENCINA

Article d'Ignasi Umbert sobre el projecte d'embelliment de la zona costanera.

ASSOCIACIÓ DE VEÏNS

Entrevista a Llorenç Metxo, President de la recentment creada Associació de Veïns.

LA INUNDACIO

Editorial i reportatge sobre l'entrega d'ajudes i la polèmica entre la desviació i l'eixamplament.

I TAMBÉ...

10 anys Espipellant,
El Turisme,
Poesia,
Sant Llorenç, ahir,
Foravila,
Si lleu...,
Arqueologia.

Flor de Card

DE TORRENTS I TORRENTADES

Tants de caps, tants de barrets, diu l'acudit, i té rao. Si demanàveu parer sobre el camí a seguir per solucionar el problema de les inundacions en el poble, és molt probable que obtenguéssiu tantes respostes diferents com persones haguéssiu consultat, i també és possible que totes elles considerassin que estaven en possessió de la veritat. Es el secular costum de "jo no me n'entec gaire d'això, però crec que lo millor seria...".

Aquesta postura i la manca de solidaritat entre els propis afectats potser hagi estat la tònica dominant d'aquestes darreres setmanes. Tothom creu que s'ha de solucionar el problema del torrent, que passa d'hora de prendre les mesures oportunes perquè no torni succeir un desastre com el d'enguany... sempre i quan l'expropiat sigui el veí i a mi no em toquin res de lo meu. Fins i tot s'han arribat a manifestar postures i amenaces força violentes que no fan sinó perillar la possible solució.

Perquè seria una llàstima que es desaprofitàs una ocasió com aquesta per mor de la intransigència d'alguns dels afectats. Tant si es decanta per la desviació com per l'eixamplament, és inevitable que qualcú en surti perjudicat però en un estat democràtic no pot pesar més l'interés d'uns pocs que el de la majoria. Cal prendre una decisió, sense presses, però també sense badar, que no sol esser gaire habitual que la Conselleria d'Obres Públiques estigui disposada a fer-se càrrec d'una obra d'aquesta envergadura, i seria deplorable que els polítics no tenguessin la valentia de prendre una decisió compromesa però necessària per al poble.

I si no fos possible arribar a un acord, únicament ens cal pregar perquè la pròxima torrentada també vengués en temps d'eleccions, que hi ha massa diferència a l'hora de rebre ajudes.

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar.
Carrer de Sant Llorenç, 36
Telèfon: 569119
Publicitat: 569509
Número 154
Octubre de 1989
Edita: Centre Cultural Card
Imprimeix: Apóstol y Civilizador
Dipòsit legal: 765-1973
Director: Josep Cortès i Servera
Consell de Redacció: Felip Forteza
Guillem Pont, Guillem Quina, Antònia Servera, Guillem Soler i Miquel Sureda.

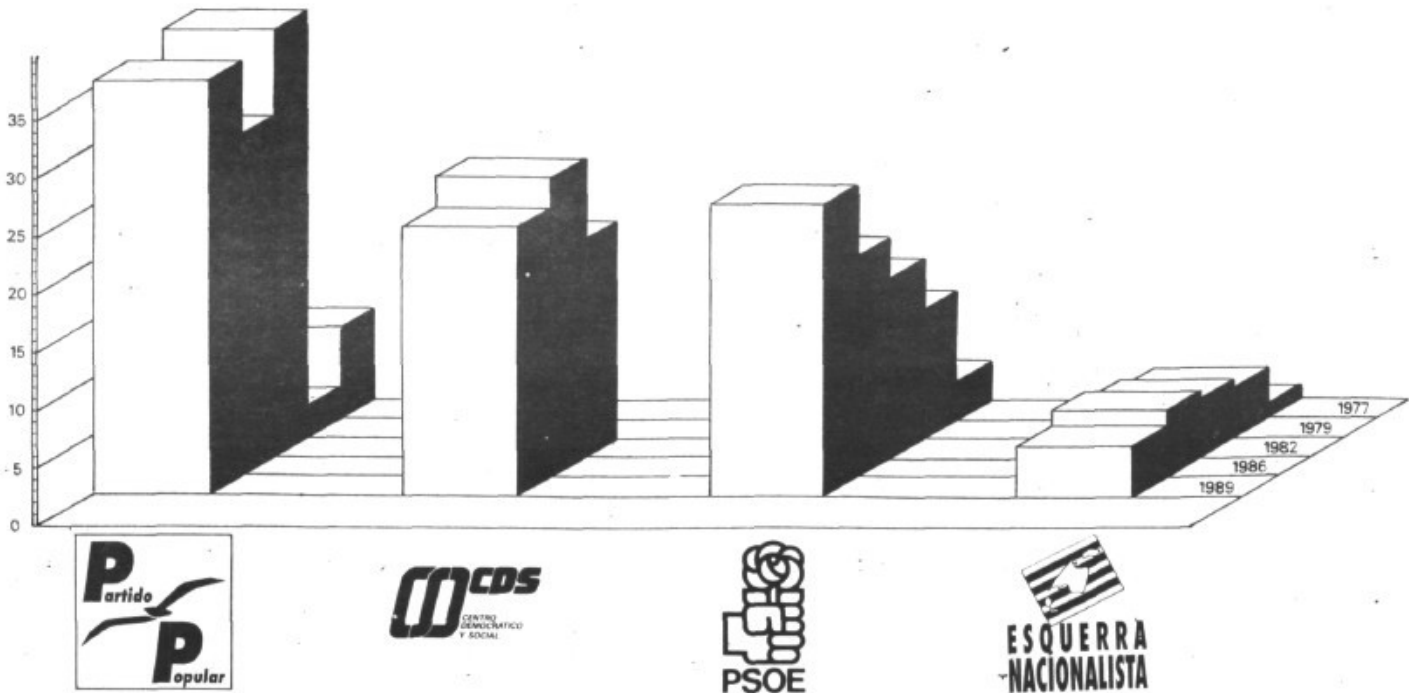
COL.LABOREN

Maria Galmés	El riu	Portada
	Si lleu...	22
	Demografia	23
	Comptabilitat	
Josep Cortès	Eleccions	3
	En Metxo	7
	Espipellades	10
	La inundació	12
	Plomes	14
	Tal dia...	18
Ignasi Umbert	Costa llor...	9
Alfred F. Arnau	Na Gatera	16
Jaume Galmés	Poesia	18
PSM	Inundacions	19
Alexandre Miquel	Turisme	20
Francesc Clapés	Costums	21
Xesc Umbert	El temps	23
Guillem Pont	El pont	24
Bel Nicolau	Distribució	

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

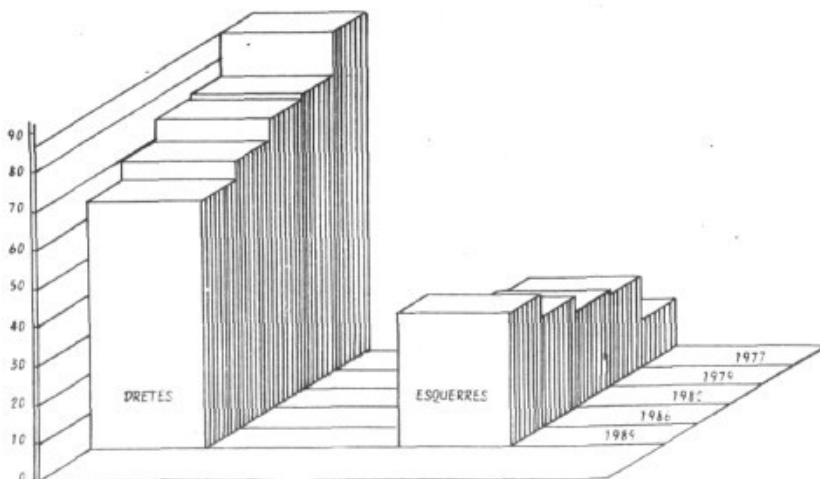
EVOLUCIO DEL VOT A SANT LLORENÇ

PERCENTATGE SEGONS LES TENDENCIES

	1977	1979	1982	1986	1989
DRETA PP, CDS, UB, RUIZ MATEOS, ALTRES	87'1	75'4	74'4	70'4	64'5
ESQUERRA PSOE, PSM, EU, VERDS, ALTRES	12'9	24'6	25'6	29'6	35'5

GRÀFIC DE L'EVOLUCIO DRETA/ESQUERRA

PERCENTATGE DE VOTANTS

1977	76'87%
1979	62'79%
1982	74'69%
1986	69'65%
1989	64'24%

RESULTATS AL CONGRES DELS DIPUTATS

	SANT LLORENÇ	SON CARRIO	CALA MILLOR	TOTAL	%	1986	%	VARIACIO EN %
PP	592	147	73	812	36'4	669	30'1	+6'3
PSOE	292	190	90	572	25'6	464	20'9	+4'7
CDS	441	55	33	529	23'7	603	27'1	-3'4
PSM	93	3	5	101	4'5	168	7'5	-3'1
RUIZ MATEOS	34	9	13	56	2'5	-	-	-
VERDS	29	12	6	47	2'1	-	-	-
EU	19	1	9	29	1'3	4	0'2	+1'1
UB	10	5	1	16	0'7	-	-	-
ALTRES DRT.	2	1	-	3	0'1			
ALTRES ESQ.	12	2	5	19	0'8			
BLANCS	22	5	2	29	1'3	3	0'1	+1'2
NULS	13	1	1	15	0'6	15	0'6	-
VOTANTS	1559	431	238	2228		2220		
ELECTORS	2388	619	461	3468		3187		

RESULTATS AL SENAT

		Sant Llorenç	Son Carrió	Cala Millor	TOTAL
PP	Barceló	560	149	70	779
	Cotoner	535	146	61	742
VERDS	Buades	34	11	10	55
	Cortès	25	10	5	40
PSM	Buele	95	3	10	108
	Serra	95	3	9	107
CDS	Artigues	420	53	31	504
	March	396	51	19	466
PCT	Bosch	3	-	1	4
	Domenech	3	-	1	4
PST	Montalvo	9	-	4	13
PSOE	Garcias	251	183	86	520
	Terrades	230	181	62	473
EU	Groske	22	3	10	35
	Saoner	18	2	7	27
PTE	Riveiro	1	-	1	2
	Tordillo	1	-	-	1
UB	Alba	9	5	2	16
	Mus	8	2	2	12
MATEOS	Fernandez	29	9	9	47
	Garau	22	6	5	33
PRB	Garcia	-	-	3	3
	Ripoll	-	-	1	1

BARTOMEU PONT
CDS

-Què trobes d'es resultats de ses eleccions, amb aquesta baixada del CDS i el PSM i sa pujada del PSOE i el PP?

-Sa pujada del PP no m'ha vengut massa de nou, perquè se suposava que se'n duria es vots d'UM. Lo que si m'ha estranyat una mica és sa pujada del PSOE, sobretot en es poble, més que a Son Carrió o Cala Millor. En referència al CDS és normal que baixàssim un poc, perquè a ses passades eleccions jo me presentava de senador i això sempre compta. S'intenció d'es vot cap al CDS, a Sant Llorenç no ha baixat tant com a altres llocs però de totes maneres reconesc que hem perdut un percentatge important de vots, i, si t'he de dir sa veritat, ja m'ho veia venir en vista de ses coses que havien passat dins es mateix partit.

-Te refereixes an es pactes amb so PP?

-Si, an es pactes i a s'actuació d'es nostro representant provincial. Hem tengut problemes interns que s'han fet públics, i no és raro que sa gent digui que "no saben arreglar lo de caseva i volen arreglar lo des veïnat". Això sempre sol dur com a conseqüència una pèrdua de sa confiança d'ets electors.

-Vos faran canviar s'estratègia en es poble aquests resultats?

-A s'Ajuntament no crec que hi hagi ni sa més petita variació en cap aspecte. Jo entenc que sa baixada a ses Europees i a ses Generals no afecta per res a ses locals.

MIQUEL VAQUER
PP

-Quina valoració fas d'es resultats en es poble?

-Jo en primer lloc lo que vull fer és felicitar tots es qui varen anar a votar, i esper que en es futur sa joventut se decidesqui a anar-hi més, perquè jo vaig estar bastantes hores per sès taules i vaig notar a faltar aquesta joventut, que és sa que en es futur haurà de prendre ses riendes de sa política. Jo, an es jovent de Sant Llorenç, el trob un poc fred. Aprofitaré aquestes eleccions per dir-los que se preocupin de lo que és avui sa democràcia.

-Creus, idò, que aquest 36% d'abs-tenció ha estat d'es joves?

-Jo crec que principalment si. Sa gent, amb sa democràcia, té es deure de preocupar-se de sa política, i això vol dir col.laborar.

-I d'es resultats, què trobes?

-Jo els veig normals: que Sant Llorenç no és socialista i que es nostro partit ha guanyat ses eleccions Generals. Estic content i satisfet perquè està ben clar que som s'alternativa an es socialistes.

-Com deu esser que es resultats de ses Generals no s'assemblen gens an es de ses Municipals?

-Perquè a ses locals pesa més sa persona o s'equip que no es partit. Jo d'aquestes te repetesc que estic molt content, llevat de lo de s'abs-tenció. Esper que a ses pròximes hi vagin més, que si votes almanco xerres un pic cada quatre anys, i si no vas a votar llavonses no te queixis, perquè no tens dret a xerrar.

ANTONI SANSO
PSM

-Quina anàlisi fas d'es resultats de ses eleccions Generals a Sant Llorenç?

-Per sa nostra part, si hem de ser sincers, hem de dir que han estat dolents, es pitjors que ha tengut el PSM d'ençà que hi ha representació en es poble, i a la vegada jo diria que són preocupants, perquè veim que s'electorat no recolza sa nostra opció. Es llorencins poden esser molt critics de cara a defora dient que Madrid mos ho fot tot, però a s'hora de votar segueixen triant opcions estatals i ses nacionalistes se queden marginades.

-A Sant Llorenç pareix que alguns vots s'han distribuit entre Esquerra Unida i es Verds...

-Si, això pot haver influït, però també demostra un desconeixement sobre s'opció que se vol. Votar an es Verds pot esser votar es nom, per no és valorar sa feina que s'ha fet durant aquests anys. Que surti una opció que se posi es nom de verda quan hi ha una feina de més de deu anys per part del PSM i que li dobli es nombre de vots és preocupant.

-I no podria esser interessant es formar una coalició?

-Si, però també hi ha que veure moltes més coses. S'opció que representa el PSM en aquests moments no té res que veure amb Esquerra Unida perquè té un altre plantejament. És una esquerra estatal que no contempla ses realitats nacionalistes. Una altra cosa seria amb sos Verds.

-S'haurà de cercar es perquè una gent ecologista no s'ha sentit identificada amb el PSM...

-Clar. I a més de tot això s'ha d'afegir que a unes generals sa recerca d'es vot s'ha convertit en un plantejament de màrqueting on es programes i ses persones no compten, i lo únic que val és sortir per sa televisió. An es 70% d'es votants no els ha arribat es missatge del PSM perquè no hem sortit per sa televi-

sió. Tenen massa avantatge ses opcions estatals.

-Vos farà canviar gens sa manera d'actuar?

-Jo crec que lo que mos han de fer replantejar és a veure si val la pena mirar d'enviar un diputat a Madrid, però no pens que sigui un vot de càstig per sa politica municipal. Ara, amb tranquil·litat, estudiarem sa situació.

MATEU PUIGROS
PSOE

-Quin comentari faries des resultat de ses Eleccions Generals en es terme de Sant Llorenç?

-En principi pareix bastant evident que es vots d'UM se n'han anat an el PP i que el PSOE més o manco s'ha mantengut. Globalment noltros estam satisfet perquè hem augmentat més de cent vots.

-Com és que es percentatge de vots del PSOE és molt més alt a Son Carrió i a Cala Millor que a Sant Llorenç?

-No ho sé, però de fet sa participació de sa gent simpatitzant del PSOE és molt més alta aquí que a Sant Llorenç, p'entura p'es fet d'esser més petit. Mos haurem de plantejar a veure si hi ha qualque forma per revitalitzar-la una mica.

-D'ençà que hi ha eleccions en es poble s'esquerra puja, però se diversifica. Creus que hi hauria manera d'aglutinar aquests vots que tanmateix se perden?

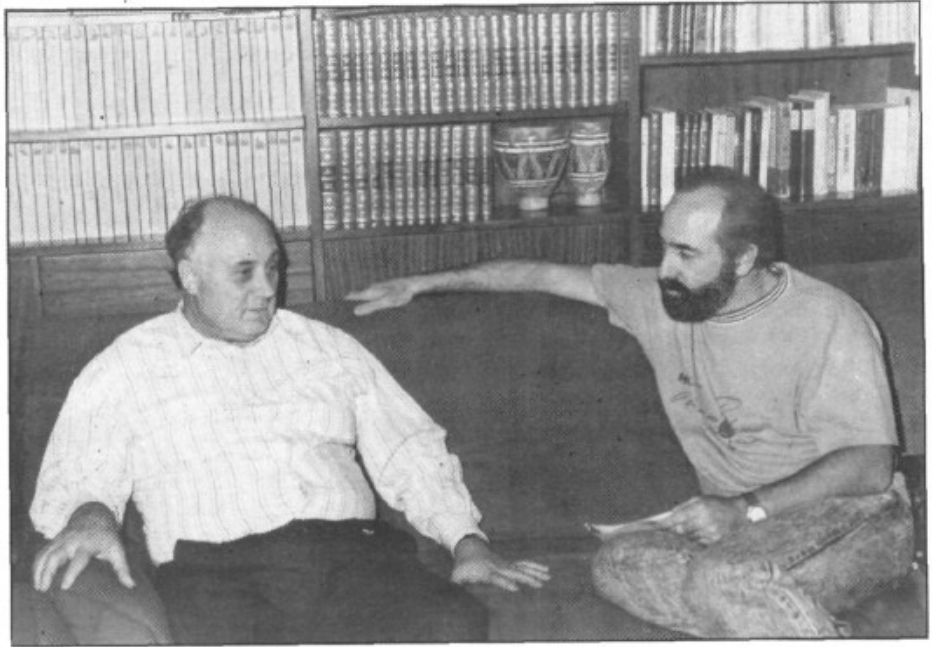
-No ho sé, però ho veig difícil, ja que tothom vol conservar ses seves sigles.

-I aquesta irrupció d'es Verds dins s'escena politica?

-M'ha sorprès perquè aquesta gent pareixia que havia d'estar identificada amb el PSM, però ho ha estat així. Es problema és que no se sap massa bé qui són aquests Verds, però se suposa que deuen esser vots reflexius, no com es d'en Ruiz Mateos.

Josep Cortès

Si a rel del Xaragall del 86 els veïns afectats es limitaren a prendre una solució d'urgència tomant els es calons que impedièn el pas de l'aigua, amb la torrentada d'enguany l'altra banda de la vila s'ha determinat a prendre's l'assumpte d'una altra manera i ha començat a fer passes per formar una Associació de Veïns. Després d'uns primers contactes informals entre els qui tengueren la idea, a mitjan mes passat es va convocar tot el poble a una reunió a la Rectoria per nomenar una comissió gestora que se'n cuidàs de córrer els papers. En Llorenç Servera "Metxo" en fou nomenat President, i a ell ens dirigim perquè ens parli una mica de què va la cosa.

Com va sorgir s'idea de fer una Associació de Veïns?

A rel de lo d'es torrent, perquè creïem que com més fóssim més possibilitats hi hauria de que s'arreglàs.

No és, idò, que n'haguéssiu parlat abans i aprofitàssiu lo d'es torrent per llançar-la?

No. Tot va venir després de sa torrentada, però amb s'intenció de tractar tots es temes socials que hi pugui haver en es poble.

Quins objectius se proposa?

Tractar qualsevol tema social que hi pugui haver a Sant Llorenç. En aquest cas ha estat lo d'es torrent, però demà pot esser una altra cosa. S'intenció és que pugui abarcar tot es poble.

I sa gent de sa directiva seran veïnats d'es torrent o n'hi haurà de pertot?

Per noltros com més escamпада estigui millor, ara, es qui hem començat sa cosa som veïnats d'es torrent, com se suposa.

Quan hi hagi un tema en es poble que considereu de sa vostra incumbència, esperareu que vos demanin parer o prendreu voltros sa iniciativa?

Això serà una cosa que hauran de decidir es membres de s'Associació. Jo no que de

pendrà de cada tema; n'hi per totes s'hauria de solucionar, perquè és una cosa engorrosa que se fa massa llarga i seria una llàstima que veïnats de tota sa vida s'haguessin de barallar per mor d'això.

Com està lo d'es papers?

Crec que aquesta setmana quedran llests. De moment està regida per una gestora, de sa qual jo en som es president, i que també està integrada per gent d'aprop des torrent, però, com t'he dit abans, això s'ha d'ampliar així com diguin ets estatuts.

I com ho han de fer per apuntar-s'hi?

Encara no n'hem parlat, però s'hi podran apuntar tots es qui vulguin. De moment no tenim clar d'on hem de treure es dobbers, però pensam que és millor no fer pagar res, i, per tant, mirarem de solucionar-ho amb rifes, donatius, o altres maneres. No sé si haurem d'arribar a posar quotes, però jo som de s'opinió que es dobbers són una mala cosa, perquè quan n'hi ha p'enmig sempre se creuen que es que s'hi afiquen se'n volen dur qualcun, com és natural, no és es cas. Noltros només hi som per prendre ses iniciatives que vulguin es poble.

Quins penses que són es temes més urgents d'es poble?

Noltros creim que es que té més prioritat és es d'es torrent i que d'una vegada

engorrosa que se fa massa llarga i seria una llàstima que veïnats de tota sa vida s'haguessin de barallar per mor d'això.

I lo de ses Normes Subsidiàries i sa canalització de ses aigües?

Tot això són temes que vendran després i que s'Associació haurà de tocar quan se posi en marxa.

Quina és sa vostra postura en relació a s'eixamplament o sa desviació?

Amb això és molt mal de fer donar opinions generals. Personalment crec que qualsevol solució és bona, sempre que estigui ben feta i se faci prest, que si se torben massa lo únic que aclariran és que hi hagi més desavinences entre ets afectats. Pens que és s'Ajuntament és qui ha de prendre sa decisió sobre lo que s'ha de fer.

No vos heu definit, idò?

Jo no m'he definit perquè crec que són es tècnics i s'Ajuntament es qui ho han de decidir. Llavonses noltros ja direm si mos pareix bé o malament, però haurem d'acatar lo que diguin ets entesos. Però sigui lo que sigui ho han de fer ara, que si se deixen passar un pa-

Noltros creim que es que ribarà a fer, i seria una torrent i que d'una vegada

.../...

llàstima perquè ara es un moment propici.

Com preniu ses decisions?

Encara no n'hem presa cap, però jo som partidari de que se prenguin democràticament, sempre cercant sa majoria.

Trobes que hi ha "ambient" d'associació?

Pareix esser que sí, encara que creixi molt poc a poc. Haurem de mirar de donar-li força.

Creus que existeix es perill de que quan estigui arreglat es torrent sa gent perdi s'interés i sa cosa va gi minvant?

Es perill hi és, ja que va néixer per dur això envant, però si sa gent és conscient de que això pot funcionar crec que li podrem donar una continuïtat. Lo principal és que sigui forta, i per això és necessari que es poble hi prengui part.

Hi ha qualche tendència política que domini?

A nivell particular supòs que cadascú té sa seva idea, però jo desitjaria que dins s'Associació no n'hi hagués. No pot esser que sa política s'infiltrí dins una cosa d'aquestes. Noltros hem de mirar p'es bé d'es poble, no només d'un sector.

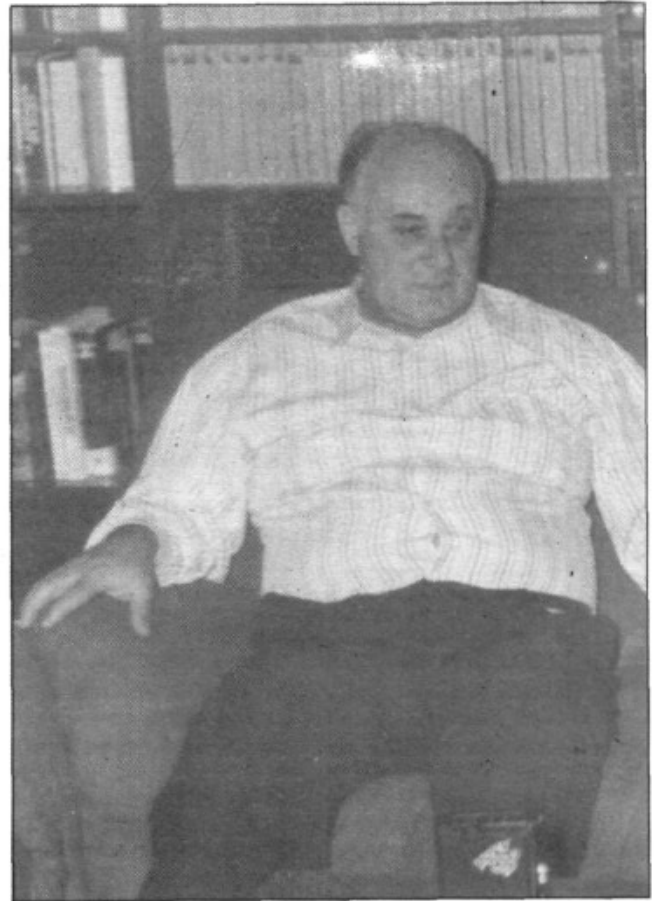
No hi podria esser bé que s'hi volguessin aficar si veuen que sa cosa marxa...

Supòs que sí, però sempre que poguem farem tot lo possible per evitar-ho.

Qui forma sa comissió gestora?

Jo som es president, n'Andreu Salas es vicepresident

En Llorenç
"Metxo",
probablement
el futur
president
de
l'Associació
de Veïns

i en Tomeu d'es Piset, es meu fill Miquel i en Miquel Gosti són es vocals.

Quan començareu a fer feina?

Crec que la setmana que ve tendrem es papers arreglats. Llavonses farem una reunió per decidir-ho.

Com la convocareu?

A una reunió que férem a sa Rectoria va parèixer que sa gent volia que es qui formam sa gestora també fóssim es de sa directiva.

Teniu local social?

De moment s'Ajuntament mos ha deixat una sala de Ca Ses Monges.

A qui s'ha de dirigir sa gent si se vol informar de res de s'Associació?

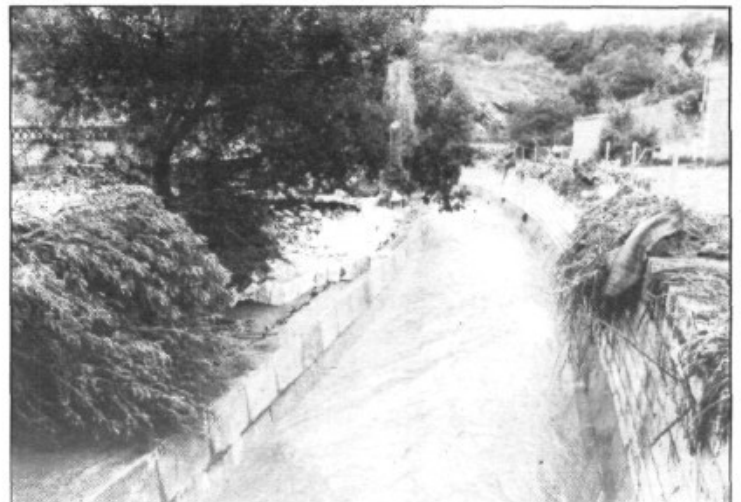
Que faci de veure qualsevol de sa gestora o d'es qui mogueren tot es trull: en Tomàs, en Mateu Ventura, na Dolors...

Josep Cortès

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

El passat dia 29 de setembre l'Ajuntament va aprovar un pla de millora i embelliment de la costa llorencina, amb una previsió d'inversió de mil setanta milions de pessetes i uns plaços de 3 anys.

I per què es proposa fer aquesta inversió? Perquè si no es fa ens exposam a que la indústria turística, directa o indirectament, entri en una crisi definitiva.

Una de les principals queixes dels turistes que ens visiten és la degradació dels entorns dels nostres hotels. El turista quan arriba troba uns hotels molt maços, molt ben decorats, jardins ben cuidats i un bon servei; però quan surt a defora, al carrer, es troba amb un enllumenat que de deu faroles nou no funcionen, clots pels carrers, empedrats espanyats zones verdes plenes de fems, etc., i en certa manera és lògic que sia així. Són infraestructures que porten quasi trenta anys de funcionament i fins ara no hi ha hagut capacitat econòmica suficient per poder enllestir aquesta reconversió, i per tant els diferents consistoris s'han hagut de limitar a posar parxes. Però posar parxes a la llarga l'únic que fa és degradar més i arriba un moment en què es fa necessari fer-ho tot de bell nou. Jo crec que a la nostra zona costanera li ha arribat l'hora de canviar totalment d'imatge, perquè de no fer-ho així ens jugam el futur, i no tan sols el nostre, sinó també el dels que vendran darrera noltros.

Ha estat enguany, any de crisi, en què la Conselleria de Turisme ha reaccionat i s'ha temut que la nostra indústria turística havia arribat al límit de les seves possibilitats, i que es feia necessària la reconversió de les infraestructures actuals per poder seguir essent un dels primers destins turístics del món.

Per això el passat mes de juny proposà als ajuntaments turístics l'elaboració d'un pla de millora i embelliment de les infraestructures de totes les zones turístiques

de les Illes Balears, finançant a fons perdut el 60% del cost d'aquest pla; l'altre 40% seria finançat pels ajuntaments. La quantitat inicial prevista era de dotze mil milions antre ambdues institucions.

Quant al nostre Ajuntament que es va adherir a la proposta de la Conselleria de Turisme des del primer moment, inclou dins el pla que es va aprovar el passat dia 29 de setembre les següents obres, distribuïdes en etapes:

1989-1990: desenvolupar el doble vial que contempla el vigent Pla General de la zona costanera, conegut p'Es Carreró.

1990-1991: reforma del Passeig Neptú de S'Illot, amb un cost de 60.974.562 pts.; reforma i embelliment de l'a

vinguda de Cristòfol Colom; reforma de la segona part del Passeig de la Mar (el que va paral·lel a les façanes dels hotels); reforma de l'enllumenat, drenatge i pavimentació de diversos carrers de Cala Millor. El cost total d'aquesta etapa és de 523.140.147 pts.

1991-1992: reforma de l'enllumenat de Sa Coma, amb un cost de 79.553.390 pts; drenatge i pavimentació dels carrers de Sa Coma (la fase) amb un pressupost aproximat de 81.945.391 pts.; equipament de les zones verdes i reforma de les mateixes amb una sembrada d'arbres i enrajolament de tots els empedrats (la fase), amb un pressupost total de 223.600.071 pts.

Entenem que amb aquesta millora es canviarà totalment la fesomia de la costa llorencina, millora que, estam ben segurs, suposarà el poder seguir mantenint el lloc privilegiat d'acceptació per passar les vacances que actualment tenen les nostres zones turístiques per part dels nostres visitants. Pensam que l'esforç val la pena perquè el que ens jugam és el futur dels nostres fills, tant com el nostre present.

L'Ajuntament vol fer l'esforç i posar els medis necessaris per a dur a terme aquest pla, i naturalment així ho farà, sempre que per part de la Conselleria de Turisme o altra entitat aportí aquest 60% previst. De la resta se'n faran càrrec els beneficiats mitjançant les pertinents contribucions especials. En cas de que la Conselleria de Turisme o altra entitat no se'n fés càrrec, el pla s'hauria de retallar inicialment i allargar els plaços per poder dur-lo a terme; però confiem en què això no sia així i que dins tres anys poguem veure una costa llorencina totalment canviada, més atractiva per als nostres visitants i per a nosaltres mateixos, i pensam que aquesta inversió i aquest esforç són el pa del demà.

Ignasi Umbert i Roig
Delegat municipal de Turisme

Com que aquest mes fa 10 anys que espipellam collonades per La Sala, he pensat que ho podríem celebrar pegant quatre glopets d'aquí i d'allà a ses diferents collites que hem tengut a la vinya del Senyor.

Per evitar ses agrures i ses males digestions he procurat no desembotellar ses més envinagrades ni ses d'aquesta legislatura, que encara no tenen prou solera com per esser tastades per uns catadors tan entesos com noltros.

Salut!

An es dos dies d'haver sortit Flor de Card, a sa revista d'es café de sa plaça ja hi mancava sa plana de ses "Espipellades".

Això pot voler dir dues coses: o que sa plana agrada tant que algú la vol guardar com a record, o que agrada tan poc que n'hi ha que s'estimen més que ningú no la llegeixi.

Naturalment, jo me decant per sa primera possibilitat.

Conscients de que no basta predicar sinó que cal donar exemple, una bona partida d'esposes de regidors han decidit dedicar-se a s'agricultura, per veure si així aixecarien sa moral d'es foravilers, que, si va dir ver, està ben baixa.

I com que sa bossa no sempre acompanya sa il.lusió, han decidit aprofitar es pocs préstecs de vint mil duros -a baixíssim interés- que per fer millores a ses finques rústiques dóna s'Ajuntament an es pagesos que més hó han de menester.

Quan veig tant d'esperit de sacrifici i tan bona voluntat me peguen ganas de donar una aferrada p'es coll a ses il.lustres benefactors. A voltros no?

Qui molt viurà moltes coses veurà. Sé cert que no endevinaríeu mai quina una me'n va enflocar en Mateu Moll. Idò que convendria que l'es cometés un poc a qualque espipellada, que, a força de no punyir-lò mai, n'hi ha que se sospiten si podria ser d'es nostros!

Dic jo que no mos deu tenir en gaire bon concepte, que s'estimi més que el malmenem abans de que no s'ensumin que anam plegats d'amagat. Te pareix que pot anar bé així, Mateu?

Ooasió! Si hi ha qualcú interessat en comprar un equip complet de concejal sense estrenar, compost d'americana i calçons de tergal i seda, camia, corbata, calcetins i sabates, l'amo Andreu Sales en té un de ben venal.

Ja li vaig dir jo a sa meva dona que no frissàs tant -ha manifestat es venedor-, però ses dones sempre passen s'arada davant es bou!

A mitjan mes de maig i per acabar de donar es punt eclesiàstic que li mancava, es fuster oficial de la vila i cort va instal.lar una trona dins es saló d'actes de s'Ajuntament.

Sa comissió pertinent està estudiant sa possibilitat de que, en haver acabat es plens i per evitar probables suspicàcies, s'Il.lustríssim Batle oferesqui sa possibilitat de combregar a tots ets assistents. Amb rodes de molí, naturalment.

Un periodista ciutadà se'n va venir a la vila per mirar de fer una entrevista an ets obrers que estaven tancats dins La Sala. En es moment d'arribar va destriar es cabo per sa placeta que anava de paisà i despitrellat, i, veient-lo tan magre, se va pensar que era un d'es qui estaven en vaga de fam i li va demanar per fer unes declaracions. -No collons, jo som es cabo!- va respondre en Pere fent capades; si voleu declaracions haureu de pujar davant es despatx d'es batle.

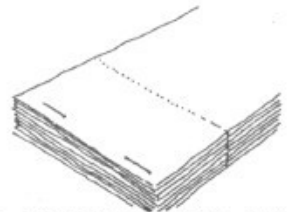

No és ver que es foc que se va calar s'altre dia a s'Ajuntament fos un atemptat d'es F.A.P. (Front d'Alliberament d'es Poble) per acabar amb sa corrupció d'es Consistori, com tampoc ho és que sigui culpa d'es batle, que diven que va tan cremat que treu espires p'ets ulls i tot ho socarra.
I és que sa gent és massa malpensada...

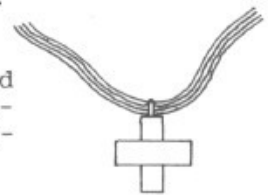
No és ver que es batle vulgui fer una església a Sa Coma per veure si el faran sant.
Es vertader motiu és que, així com van ses turistes avui en dia, pareix que no acaba de ser lo seu es dir missa damunt sa platja, que llavonnes es feligresos se distreuen.

No és ver que Flor de Card estigui repartint paperetes per rifar un eminent membre de sa Corporació.
Destacats especialistes en màrquetin han desaconsellat sa iniciativa per considerar improbable que hi hagi cap llorençí condret que en vulgui comprar cap, no fos cosa que li tocàs.

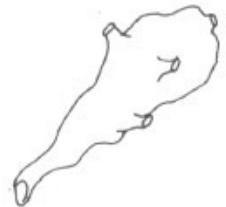
Com que per lo vist es turisme de qualitat fuig de Mallorca com un ca de ses garrotades, n'Ignasi i en Tomeu Bovet han pres es tupins cap a Màlaga per veure com se'n desfà sa competència.
Després de pensar-s'ho bé pareix esser que sa millor solució que hi veuen és sembrar Mallorca d'herba, omplir-la de clotets i que es turistes provin d'aficar-hi pilotetes a bastonades.
És ben ver que tot entretén!

Reunida en sessió plenària sa Comissió de Rebumboris de Flor de Card va acordar per unanimitat concedir sa Gran Creu d'es Mèrit Periodistic a n'Ignasi Umbert; per haver estat s'únic batle en tota sa Història de Sant Llorenç que no s'ha donat de baixa de sa revista.
Deu tenir sa paciència d'un sant!

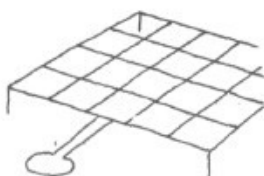
Com que a mi a cortès no me guanya ningú, ja que es President Cañellas ha tengut sa cortesia d'enviar-me una foto seva i una altra d'es Consolat de Mar, seu d'es Govern Autònom, jo li he correspost es detall enviant-li un retrat meu i un altre d'es corral de ca-nostra, que té una vista com a més lluïda que es frontis.
I és que quedar bé poc costa.

Si jo fos el Bonjesús, s'Ajuntament es Temple de Jerusalem i es regidors mercaders, els podria treure defora a garrotades i ho posarien en es llibres de religió com una cosa que passava d'hora que se fés.
Però com que només som en Pep Mosca m'hauré de conformar amb posar collonades com aquesta damunt sa revista.

Per demostrar an es llorencins que es polítics, en haver-los de mester, s'aferren a qualsevol cosa, es Molt Honorable President de sa Comunitat Autònoma en Gabriel Cañellas va venir a la vila, se va arromangar i va posar sa primera pedra de sa unitat sanitària. I com que era buida, va aprofitar per aficar-hi dedins un pot de vidre amb un paper que deia qui l'hi havia posada.
Si ve una altra torrentada abans de començar ses obres l'hauran d'anar a cercar per ses costes de Cabrera!

Si hi ha qualque partit que encara no tengui programa electoral i en vol comprar un a bon preu, dijous que ve, a sa plaça d'es mercat, hi haurà una taula que en vendrà.
Són de lo més pràctic, ja que serveixen per qualsevol llista: basta canviar-los es nom i s'escut i pareixen fets a mida.

Està ben vist que avui en dia ni sa fe és ja lo que era.
Fixau-vos fins a quin punt s'han abandonat es costums religiosos, que es PDP va celebrar s'elaboració de sa llista amb una torrada de carn. I es fet no tendria res d'extraordinari si no fos perquè va tenir lloc es Divendres de Dolor, un d'es dijunis més grossos de s'any!
Que ho haguessin fet es comunistes, passi, però es demòcratacristians pareix que els tocava haver estat un poc més alerta, no ho trobau?

La inundació

Un mes i mig passada la inundació i retornades les cases afectades a la seva imatge habitual, els temes que han acaparat l'atenció dels llorencins han estat, sens dubte, la distribució de les ajudes i la polèmica sobre la desviació o l'eixamplament del torrent de Ses Planes. Fins i tot m'atreveria a dir que s'ha armat més rebumbori amb aquestes dues qüestions que amb la pròpia torrentada, cosa que, a primera vista, podria semblar xocant però que no ho és tant si ens atenem al fet de que aquestes són fruit d'unes decisions personals i aquella fou motivada per una situació meteorològica que fugia del control de les persones.

Anem, en primer lloc, al tema de les ajudes econòmiques.

Pocs dies després de la torrentada, l'assistent social, en representació de la comissió de Sanitat, va visitar totes les cases afectades per mirar de fer una avaluació dels mals que havien tengut. Posteriorment, en base a unes puntuacions que feien referència al nombre de persones de la casa, als ingressos mensuals, al fet de ser de lloguer o pròpia i a les pèrdues ocasionades per la inundació, es repartiren quatre milions de pessetes entre les 23 famílies que consideraren que més ho havien de menester i que no estassin incloses dins les seccions de comerç, indústria o agricultura, és a dir, que fossin cases particulars. Aquests doblers procedien del Consell Insular de Mallorca, havien estat distribuïts per Càritas i estaven destinats a cobrir les necessitats més urgents.

Uns dies més tard l'Ajuntament va fer fer unes crides, anunciant que tots els particulars que volguessin optar a una subvenció a fons per-

dut havien d'anar a omplir unes sol·licituds a La Sala. Aquesta vegada no sols seria per als més urgents, sinó per a tots els particulars que ho demanassin. A mitjan mes d'octubre el Governador va entregar nou milions set-centes mil pessetes, procedents del Govern Central, a seixanta-dues famílies llorencines i carrioneres, gairebé a totes les que ho havien sol·licitat, amb uns imports que oscil·laven entre les 30.000 i les 350.000 pts. Aquestes ajudes corresponien al 75% del total que el poble ha de rebre, la qual cosa suposa que en un futur més o manco vinent arribaran els 3.200.000 pts que resten.

Resumint, tenim que la primera distribució fa esser feta per l'assistent social i la segona pel governador, basant-se amb les pròpies declaracions dels interessats. I vet-aquí la polèmica.

En el primer repartiment, la gent que no va arribar a res, com que l'ajuda estava destinada a les necessitats més urgents, s'ho va prendre amb calma i no es va queixar gaire, però quan es va tèmper que tornaven venir doblers i

una part d'ells es distribuïa entre els que ja n'havien rebut va posar el crit en el cel i, com és natural, començaren les crítiques sobre el sistema de repartiment, les acusacions d'amiguisme, de fer parts triades i les recriminacions als afectats que havien dit mentides en les valoracions dels mals i els ingressos mensuals.

On és l'errada? Quin és el motiu pel qual enguany, que han arribat unes ajudes, la gent s'hagi esvalotat molt més que les altres vegades, que no n'havien arribat mai? Per a mi cal cercar la culpa en la tan anomenada burocràcia i en el nostre egoïsme. Per què cal omplir papers i papers diferents segons quin sigui el seu destí? Quin ser veï fan les institucions autònòmiques en un cas com aquest si no poden evitar la duplicitat de feines? Si els afectats haguessin pogut relacionar els seus mals una sola vegada i en el mateix paper, tant si es tractava d'agricultura com d'indústria, de comerç o particulars els embulls i els malentesos haurien estat molt menors. Perquè és comprensible que, sabent que no havia arribat res mai, quan s'hagueren repartit les primeres ajudes la gent es pensàs que ja no vendrien més subven-

cions, i molt manco si ho ha vien anunciat fent crides, un sistema de comunicació que sovint s'ha mostrat completament ineficaç. D'aquesta manera s'hagués pogut evitar que hi hagués afectats que rebessin ajudes per dues vies diferents mentres que d'altres es quedaven sense res.

Consider encertat, d'altra banda, que se'n cuidàs l'assistent social, una persona neutral que no té compromisos amb ningú. Si haguessin deixat fer la distribució de les ajudes als polítics, possiblement les queixes hagues sin estat molt més grosses i per ventura justificades.

Per altra part, la picaresca pròpia dels qui s'aprofiten de la confusió general per treure'n beneficis particulars ha propiciat que s'inflassin alguns pressuposts, s'amagassin els ingressos reals i fins i tot es declarassin pèrdues a cases inexistents, despreocupant-se de si algú es quedava sense res per tal de poder-se'n aprofitar. Són misèries de les relacions humanes que difícilment es poden evitar.

Quant als comerços o indústries afectats, es queixen de que a ells no els arribarà cap subvenció, sinó tot lo més uns crèdits a baix interès que prest o tard hauran de tornar. Consideren i crec que amb tota la raó d'aquest món- que tenen tant de dret com els altres de beneficiar-se d'unes ajudes que provenen dels organismes estatals.

El Ministeri d'Agricultura, per acabar amb aquest apartat, sembla esser que pagarà un 50% de les destrosses de foravila, i en cas de que no hi acabàs d'arribar, possiblement es fes càrrec de la diferència la Conselleria d'Agricultura del Govern Balear.

I si forta ha estat la polèmica amb el tema de de les ajudes més ho ha estat encara amb la desviació o eixamplament del torrent. Aquí si que hi ha hagut renou i discussions a voler entre els

possibles afectats per cada una de les opcions que plantejaren els tècnics. Fins i tot s'han arribat a les amenaces personals.

En un primer moment sembla va que la tendència era favorable a la desviació del torrent, començant tot just abans d'arribar a les corbes que hi ha vora Son Gorrió i passant entre el turonet des Garrigó i la teulera; travessaria els horts de Sa Blanquera per anar a juntar-se amb el de Sa Grua uns centenars de metres abans de la carretera de Manacor. Si s'a gafava aquesta opció s'haurien d'expropiar els bocins de terra suficients per donar-li una amplada de 17 m., que, segons els tècnics, seria suficient per donar pas a una inundació gairebé tan grossa com la d'enguany. Els solars de dins el casc urbà que confronten amb el torrent de Sa Blanquera també s'haurien d'escapçar per tal de continuar amb la mateixa amplada del jaç.

A hores d'ara, emperò, i vista la forta oposició que han plantejat els afectats per les expropiacions, sembla que es contempla més la possibilitat d'eixamplar el curs actual donant-li 3'5 m més per banda, la qual cosa quasi triplicaria la cabuda d'aigua. En aquest sentit la darrera setmana d'octubre es va convocar una reunió con-

junta entre l'Ajuntament i els veïnats del torrent per mirar d'arribar a un acord i plantejar la solució com una qüestió d'urgència.

Quant al tram on ja s'han juntat els dos torrents, han començat les obres d'eixamplament també baix del signe de la polèmica, ja que en un principi s'agafaren gairebé totes les terres de la banda de la via i sense haver justificat l'expropiació amb cap tipus de document.

Es molt difícil calibrar quina de les dues opcions és a la vegada més pràctica i més justa. D'una banda tenim que si treiem el torrent del poble disminuiria molt el perill d'inundació, sempre que l'aigua no s'encapritxàs en tornar pel seu secular camí; però de l'altra tampoc no és just que per llevar els problemes a uns el traspassem als altres que mai no l'havien tengut. Al cap i a la fi els actuals veïnats ja saben on s'aficaven quan construïren ran del torrent.

De tota manera, sigui quina sigui la solució, el més important és que se n'agafi una ara que les institucions estan disposades a fer-se'n càrrec, no sigui cosa que, a força de discutir si són llebrers o podencs, els cans es mengin els conills i quedem sense una cosa ni l'altra.

Política

NO ES VER...

* Que es regidors ecologistes llorencins hagin deixat morir aposta sa palmera d'es jardinet de ca n'Agustí.

Si dos mesos després de sa inundació encara està ajaguda ran d'es torrent és perquè sa brigada està massa en feinada arreglant es cantons d'es camí d'es futbol.

* Que es del CDS ho puguin fer. Encara que els agrada-ria molt, es veuen impossibilitats de fer créixer es nombre de votants.

* Que en Pere de Son Vives fes moltes voltes p'es torrent perquè no tomassin sa caseta d'es seu germà.

I tampoc no ho és que quan en un descuit la tomaren, amollàs més llamps i pestes que quan va venir sa torrentada.

* Que en haver acabat es pont de sa carretera de Son Servera abandonin sa drecera d'es morers feta un desastre. Supòs que la mos deixaran així com estava, o no?

* Que el PSOE hagi perdut vots a Sant Llorenç per s'etesa de papers que va escampar sa setmana abans de ses eleccions.

Tot hom sap que això és un sistema molt efectiu per captar es vots... d'es recollidors de fems!

* Que es mitins electorals no serveixin per a res.

Mirau si no com es qui ten gueren més gent -el CDS i el PSM- varen esser es qui guanyaren ses eleccions a Sant Llorenç.

* Que encara no tenguem sa Casa de Cultura, ni ses Normes Subsidiàries, ni ses aigües canalitzades, ni es torrent així com toca, ni hagin arreglat es Pou Vell, ni un parc, ni hagin acabat es poliesportiu de s'escola...

Art

De l'11 d'octubre al 2 de desembre en Guillem Nadal exposa les seves darreres pintures al Centre d'Art Contemporani de Castres, a Toulouse, França, en una exposició en el muntatge de la qual hi han col·laborat el Ministeri de Cultura francès i el Centre National des Arts Plastiques, a més de la galeria barcelonina Dau al Set.

El catàleg, preciós, malda-ment a en Guillem no li agrada, està editat així com Déu mana, és a dir, en francès, anglès i català, i està signat per François Nédellec, conservador dels museus de Cannes, on el pintor llorençí també ha exposat recentment.

Vegem com acaba:

"Una obra, no en dubtem pas, que perdurarà, perquè és la vida mateixa, perpètua-ment inacabada, provocadora sense treva, però no en el sentit vulgar del terme: pro- vocadora perquè recorda, sen- se concessions, la nostra condició terrestre, la que fa que, tot i la nostra angoixa metafísica, ens enfrontem a la força de les coses.

Arriba el temps de dir ben fort:

"Ja n'hi ha prou, de pintura de decorador d'aparadors"

"Ja n'hi ha prou, de pintura que abandona l'home!"

Cal parlar, com ho fa Guillem Nadal, d'obres que uneixen l'home amb l'home i el món dels vius amb el món dels morts".

Crec que no hi emporta dir que ens alegrem de bon de ve- res de la gran acollida que està tenint en Guillem per- tot allà on exposa.

Batec

Ses Verges.- El dia 12 del mes passat una crida pels al- taveus de l'església ens va fer recordar que el dissabte vinent eren les Verges i que a la carretera d'Artà hi ha- via una caseta que venia bu- nyols.

En efecte, aquest dia una colla de "pagesetes, fina mo- renor, que són una pintura i tenen la cintura com un ger- ricó!" venien bunyols a llo- rencins i esterns per devora es xaragall.

La cosa les degué anar bé, perquè repetiren l'experièn- cia una partida de vegades.

Tots Sants.- N'hi ha que se'n recorden cada dia dels seus morts i sovint els fan visites al cementiri, però la gran majoria ho reserva pel dia de Tots Sants. Missa flors, ciris, trull...aquest dia el fossar perd la seva fesomia de tranquil·litat i repòs i obre les portes de pinte en ample.

enguany, emperò, no hem po- gut estrenar el vestit d'hi- vern, perquè feia una calora da de no dir.

Crisi.- A mitjan octubre el batle va nomenar de bell nou els dos regidors destitu- its feia un mes, deixant les coses tal com estaven abans de lo del tractor.

Tot ha quedat reduït, idò, a una finta del batle. Tanta sort que, almanco, ha contri- buit a animar una mica l'es- morteïda vida política muni- cipal.

Ajudes.- Després que el Go- vernador hagués repartit les ajudes es va donar la possi- bilitat de que també en sol- licitassin els qui no ho ha- vien fet. Fou una mesura en- certada, perquè se n'hi afe- giren més de quaranta.

NA GATERA (I)

M.G.I.M. 30-8-d
I.M.P.P. 02-P-1221
INV. 22
P.C. 14

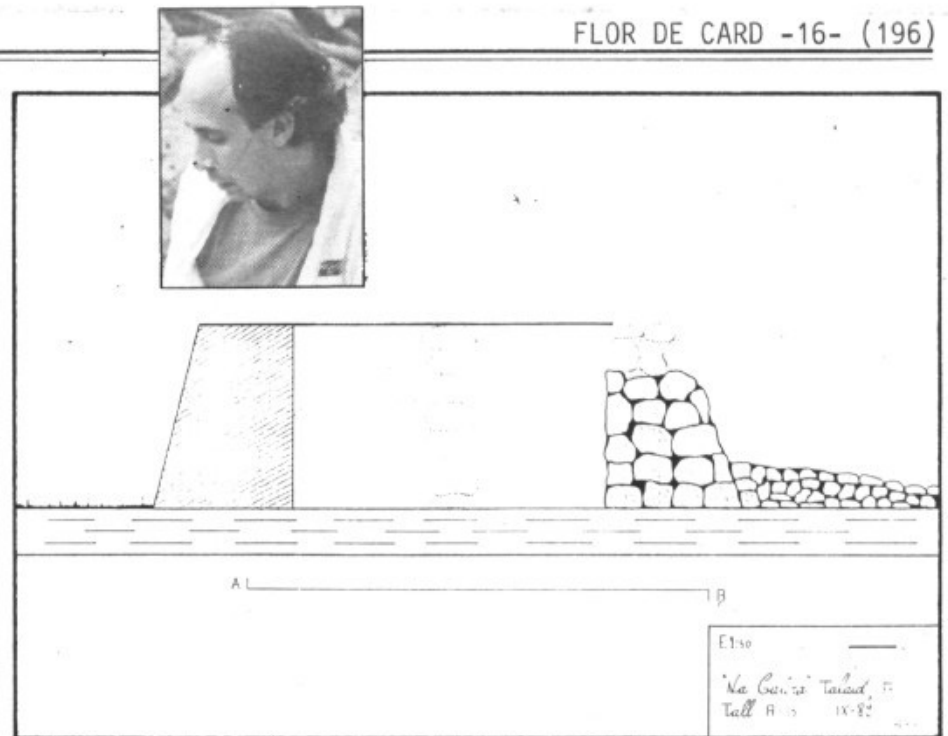
Situació.- Na Gatera es troba situada al llevant del poble de Son Carrió, dins la possessió de la Torre Nova, i es coneix aquest lloc amb el nom de Ses Cases Noves.

Accés.- L'accés no presenta cap dificultat. Si agafam la carretera que va de Porto Cristo a Cala Millor, a uns 200 m abans d'arribar a l'auto safari, a mà esquerra, es troba una camada que és molt recta i amb el camí en bon estat; idò per aquest camí, després d'un centenar de metres, a mà esquerra, ja veurem els monuments anomenats Na Gatera.

Descripció.- Na Gatera és un conjunt de talaiots de planta circular, encara que també en compareixen de planta quadrada. El conjunt es troba emmurallat i constitueix un petit poblat.

Avui ens ocuparem de l'estudi del talaiot que nosaltres anomenarem (A), ja que en propers estudis ens anirem ocupant de la resta dels talaiots que componen aquest poblat.

El monument que avui ens ocupa és un talaiot de planta circular, amb cambra també

circular, que està situat al ponent del poblat i pel que pareix feia les funcions de torre de defensa.

L'aparell dels paraments tant interiors com exteriors està format per grans blocs irregulars col·locats en posició horitzontal i amb tendència a la disposició en forma de filerades.

El diàmetre del monument és de 10'8 m aproximadament, tenint en compte que l'amplària dels murs és d'uns 2 m.

El monument es troba en regular estat de conservació, però si fos possible dur a terme una neteja i treure les pedres que hi ha dedins, crec que quedaria com deim

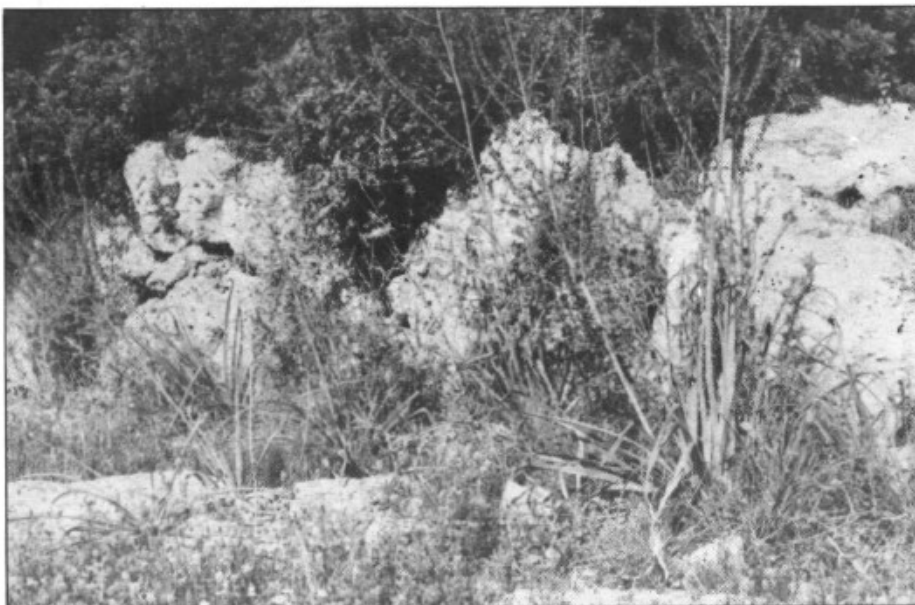
en mallorquí "com un cabell de nina guapa".

Tornant al talaiot, té una altària aproximada de quatre metres a la part més alta i de tres a la més baixa; pareix esser que la seva altura original era de quatre m, per la quantitat d'enderrocs que es troben al seu costat, i això afegit a que a la banda del sud del monument els blocs que el coronen són tallats i de gran tamany, i aquí precisament és on fa els 4 m d'alçada.

El passadís d'entrada del monument està situat mirant al llevant, i tant el llinard com el sòtil estan en molt bon estat. El sòtil del passadís està format per 3 blocs de gran tamany i la seva llargària és de 2'5 m per una amplària d'un metre; també fa un m d'alçada, aproximadament.

A la part del llevant del monument trobam part d'un mur que probablement formà part de la murada que envoltava el poblat. Avui en dia aquest mur fa 8'7 m de llarg, 1'3 d'ample i entre 0'5 i 1'5 d'alt. No fa falta dir que en el seu estat original degué esser molt més alt i probablement més ample. Dament la planimetria està marcat amb la lletra (C).

A la part sud del monument també hi trobam un altre mur que arranca, però sembla que forma part d'una construcció

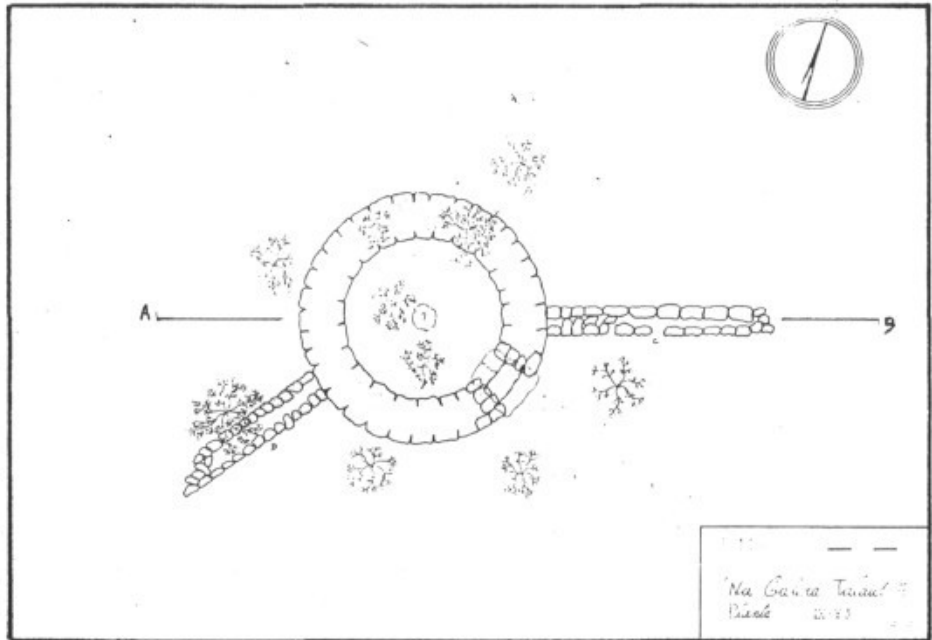

adossada al talaiot, ja que els blocs són més petits i estan treballats. Aquest figura damunt la planimetria amb la lletra (D).

Cal afegir que l'espai útil del monument té un diàmetre de devers 6'8 m.

Concluint, diríem que el poblat de Na Gatera és una construcció típica del talaiot II i III, és a dir, que primer foren emprats els talaiots existents com a torres de defensa, afegint-los a la murada, i després foren modificats i els feren adaptacions; i ja més tard compareixen habitacions quadrangulars i rectangulars, cosa que trobam dins el conjunt de monuments de Na Gatera.

Cal dir que aquest conjunt de monuments és una vertadera llàstima que es trobi en aquest estat d'abandó ja que per recuperar-lo només cal-

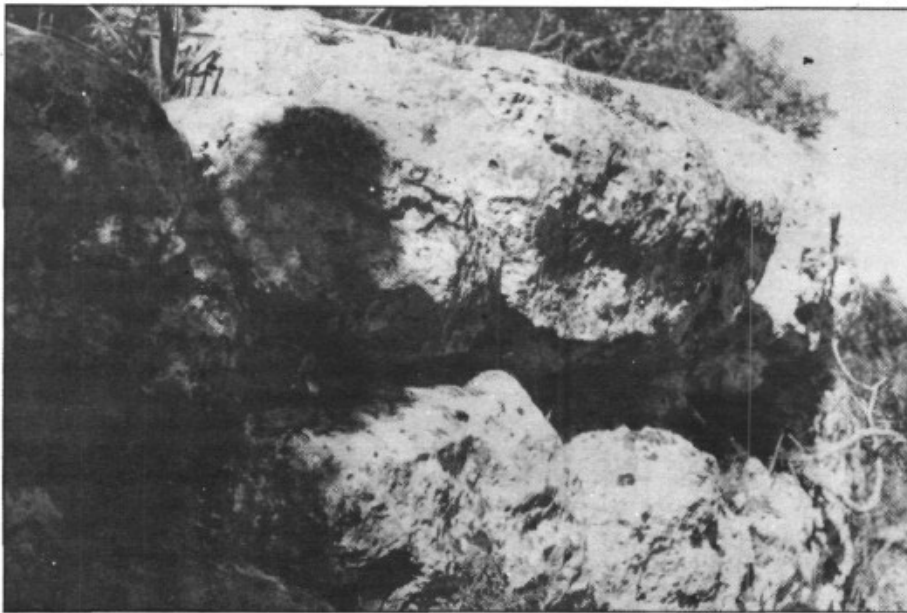
dria una deforestació i una reconstrucció dels seus principals monuments, i una vegada més no hem d'oblidar que

aquí hi visqueren els avantpassats nostres i que correspon a tots els mallorquins que estimam aquesta terra el recuperar per als nostres fills els fruits que ens varen deixar aquells foners que feren famosa l'illa Grande les Rocoses Gymnèsies per tota la Mediterrània.

Les troballes.- Es reduïren a uns petits fragments de ceràmica indígena. Segons sembla han estat expoliats fa una bona partida d'anys.

El meu agraïment a n'Ignasi Umbert, que una tarda del mes de març em va acompanyar a fer la primera inspecció ocular a aquests preciosos i a la vegada gegantins monuments. Gràcies, Ignasi, pel teu ajut.

Alfred F. Arnau
Fotos: Xisco Galmés

CONSULTA DE GINECOLOGIA

Dr. Gil Bretones -colegiado 1.902-

REVISIONES GINECOLOGICAS - CONTROL DE EMBARAZO
PLANIFICACION FAMILIAR - ECOGRAFIA

C/ Major, 1 MANACOR

Tel. 55 59 81 (mañanas) 58 34 41 (tardes) Miércoles a partir de las 16 hs. (Consulta previa cita)

Tal dia com avui

ARA FA 15 ANYS

* Que es va moure una forta discussió dins la directiva del Club Card per veure si la revista havia d'esser publicada en mallorquí o en castellà. Sortosament guanyàrem els del mallorquí.

ARA FA 10 ANYS

* Que el que subscriu va iniciar les seccions satíric-humorístiques de "Espipellades" i "Crònica informal".

ARA FA 5 ANYS

* Que na Pilar va començar a fer feina de secretària a l'Ajuntament.

* Que els de Flor de Card ens trobàvem en plena campanya de "Salvem Sa Punta": Editorials, monogràfics, enquestes, col.laboracions...

* Que es va fer la primera reunió per parlar de la creació d'una Associació de Jubilats.

ARA FA 1 ANY

* Que tenim dentista en el poble.

Josep Cortès

Poesia

UN POEMA DE FRANCIS JAMMES (1868-1938)

(Traduït per Jaume Galmés)

RAN DE LES AIGÜES...

EI

Ran de les aigües, a la prada tranquil·la,
prop de la cussa dolça i dels bous sota el jou,
he vist el fruit de la dent de lleó, bombolla d'argent,
desfer-se, flotar, llavors desaparèixer en el vent.
El raïm ha mancat. Vull tocar les teves galtes.

Ella

Et don les meves galtes com es donen dues pomes.
Però les de la pomera, quan se les han menjades,
se les han menjades de debò. Les que jo et don,
quan se les han menjades, es pot recomençar.

EI

Els teus llavis són la pell tan vermella d'aquestes fruites.
Si se sembrassin les teves dents, en sortirien pomes?
Som feliç de tenir les que tu em dones,
ja que enguany la terra no és gaire generosa.
Però te'n recordes que, pel nostre casament,
hi hagué tant de vi que mancaren botes?

Ella

Dins el bosquet sent piular les pintades.
He aconseguit quatre covades i els indiots.
Els agrada niar sobre els marges freds.
He aconseguit també les covades dels coloms.
Els sents cantar sobre el teulat de la casa?

EI

Que el jardí de flors les teves mans l'han ben cuidat!
Al llarg dels rosers clar m'he passejat.
Les caputxines riuen devora la regadora verda,
i els feixucs gira-sols entristeixen la diada.
Se sent l'olor de l'aigua pujar de la cisterna.

RECUERDE
EN

PORTO CRISTO

RESTAURANTE - PIZZERIA SALVADOR

CON AUTÉNTICO HORNO DE LEÑA

Tel. 82 14 42

Ella

Per què trobes la diada entristida
pels feixucs gira-sols, aquests sols dels infants?
Vull que el meu amor et faci trobar alegre
tot quant he sembrat d'aquestes flors d'entreteniment.

Ell

Jo no tendesc, amiga, a la sola alegria.
No és possible, i hem aleshores
d'acceptar per endavant una joia entristida
com el gira-sol dins el jardí que daura
el sol xafogós de la fi de l'estiu.

Ella

Creus, idò, que mai la joia no serà completa?
L'ombra d'amor és dolça als caminois forestals.

Ell

Ni el bosquet de la selva més espessa
on el tudó bat l'aire obscur dels roures.
I ni la claraboia. I ni el pont rústic
on, en l'antiga imatge, un caçador romàntic
acaricia els pits alegres de les enfarinades molineres
no són un asil segur de les pobres joies humanes.

Ella

Idò què cal fer?

Ell

Cal ornar encara
de tristos gira-sols les avingudes del jardí,
sense oblidar, emperò, que les roses
han de donar la seva part de joia als nostres destins.
Cal seguir tenint cura de les covades
i de que el pa al forn tenguí bon tovat.

Ella

No assolirem mai la joia infinita?

Ell

Res no és més dolç per mi com la carn teva al vespre.

Nota

EL PSM-ESQUERRA NACIONALISTA AJUDARÀ ELS AFECTATS PER LES INUNDACIONS.

El Consell de Direcció Política del PSM ha acordat no gastar doblers en la campanya electoral en els municipis de Campos, Manacor, Sant Llorenç i Felanitx.

En uns moments difícils per aquests pobles, tots hem de fer el possible per ajudar les víctimes de la catàstrofe. D'aquesta manera, com a mostra de solidaritat, el PSM, maldament sigui un partit humil i amb magres recursos econòmics, ha decidit invertir el 15% del seu pressupost de campanya electoral en ajuts pels damnificats de les inundacions. El criteri consisteix en calcular que les desgràcies personals s'han produït en aquests quatre municipis que és on hi ha gent necessitada de serveis de primera necessitat, i la població d'aquests municipis suposa un 15% més o manco de la població de Mallorca.

D'aquesta manera els doblers seran entregats als quatre ajuntaments perquè a través dels seus serveis socials o mitjançant la fórmula que s'estimi més convenient, distribueixin les ajudes entre els més necessitats.

Partit Socialista Mallorca
----Oficina de Premsa-----

Comercial
ES PUIG
Instal·lacions Sanitàries

Carrer Nou, 37 07530 SANT LLORENÇ (Mallorca)

Viajes
ULTRAMILLOR S.A.
AGENCIA DE VIAJES GRUPO A TITULO 999

C/. Sol, 19 - Tel 58 57 20
CALA MILLOR (Mallorca)

EL CANVI SORGIT RAN DE L'APARICIO DEL TURISME (4 part)

4.- Potser la casa es pogués considerar com a un cas específic del que havíem descrit al punt 1. No obstant això, crec que cal tractar-la (a la casa com a d'altres relacionants que li són propers) una mica a banda. Sense la nova escala de valors, la finca, i més centralment la CASA, es presenten com a acumula dors culturals que contenen clarament la conceptualització tempo-espacial que ja indicàrem. Si gui la casa que la terra, són va lors positius i centrals, la pos sessió dels quals, o en el seu defecte, la relació, n'és impres cindible. La casa com a metàfora sinecdoquica de pertinença es fa palesa amb ocasió d'esveniments condensadors d'identitat i religació com n'és, sens dubte, el cas de les festes, i molt precisament les festes patronals o d'assenyalament d'existència grupal-local. Qui no ha vist cases pairals, o almanco cases de certa importància endogrupal, no ha bitades la resta de l'any, obertes i enllumenades el dia de la festa del poble? Què fan sinó és el mostrar així la presència indubtable de l'amo (i amb ell la madona i la resta del grup) al nivell que l'espai relacional l'ha situat? I, sense necessitat d'arribar a un moment extrem com n'és aquest, veiem les entrades de les cases d'arreu de Mallorca com a demostratives del statuts dels propietaris. O la mateixa casa de possessió, amb la palmera i el ciprés, símbols d'altra banda de la Baraka àrab...

Amb l'arribada plena del ST, n'és clar, tota aquesta acumulació és pressionada cap a l'esvaïment total. Si, com havíem vist baraten el seu valor d'ús cultural per un de canvi econòmic, sembla lògic preveure que consegüentment, hi perdran el paper de nu de relacions que compleixen al SCPM. Si per un costat els nous hàbits de consum i el nou ús (és a dir, per a què serveix) de la casa com a pròpia del lleure i no pas del treball, fan que les construccions mallorquines siguin poc pràctiques, per un altre els nous valors monetaristes impulsen cap a la venda o el lloguer a estrangers o membres de grups socials no agraristes i no propers espacialment. La casa i la finca tendeixen a perdre, doncs, la seva funció relacional i identificativa.

5.- Aquesta extensió temporal (metonimitzada a la casa) i espacial (exemplaritzada, si volem, a una relació casa/casa) es tradueix, com a relacionant cultural més clar, en el malnom i en

el nom de casa. Es presenten com a línies de relació, com a arbres genealògics endoculturals (no entrarem aquí en les diferències ulteriors entre malsnoms, motius i d'altres tipus de denominacions ni sobre l'heretabilitat i capacitat inclusiva/exclusiva dels mateixos). El sistema de nominació, doncs, apareix com a propi i no pas com a aliè i impositat, i que, alhora, fa interactuar els principis relacionals tempo-espacials del grup d'identitat. El llinatge, els cognoms, existeixen si, però a un altre nivell relacional exterior.

Amb el ST, es trenca la concepció acumulativa de l'espai i del temps a la vegada que la definició grupal, i per consegüent el sentit relacional dels malsnoms i noms de casa. La mobilitat més gran, àdhuc, i la separació de l'espai de neixement (de la família d'orientació), redueixen el problema del confusionisme dels cognoms per endogàmia. És clar, d'altra banda, que el més alt grau d'endinsament de les institucions exteriors (escola, sistema d'organització del treball, burocràcia creixent, banca, caixes d'estalvi fins i tot per a cobrar les pensions per part dels més vells) obre el camí a l'escampada per tot arreu del sistema de llinatges com a únic, i tendeix a retirar-hi l'ús de denominacions extralegals.

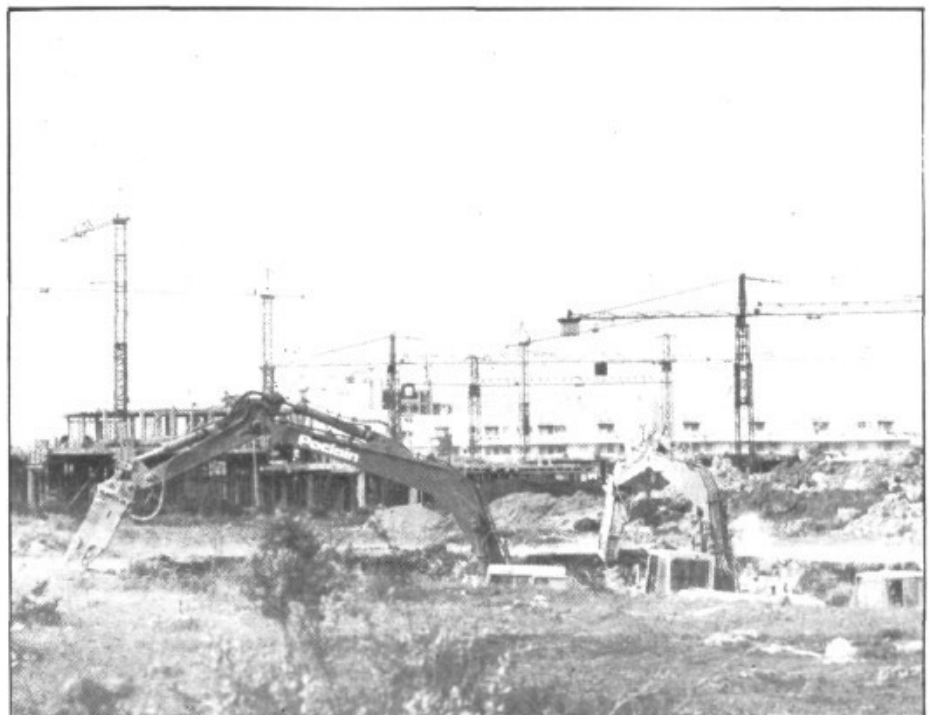
Per les mateixes raons que ho vàrem fer amb ocasió de parlar del S. Social, cal aquí parlar

de la dona d'una manera independent en tant es diferencia en certa i important mesura com a tema del que hem dit fins ara.

1.- Quan parlàvem dels rols socials de la dona dins el SCPM, dèiem que es marquen les funcions reproductives i mantenidores de relacions socials. El mateix succeeix amb l'àmbit de definició cultural, donat que n'és la transmissora pel que es refereix als valors i l'educadora pel que fa a les relacions. Enculturitza i socialitza en primer lloc, des del grup familiar. Però alhora la dona té un paper dual: contactar dues instàncies estructuralment oposades sense que allò suposi una ruptura i un trencament estructural. I això succeeix en primer lloc perquè actua com a membre d'un grup que a la seva vegada forma part d'altres grups en d'altres contextes, i que es subdivideix segons altres criteris en d'altres situacions: en dues paraules, que es fusiona i que és fre.

La dona, doncs, sense sortir-se dels definidors pagesos, quan fa de jornalera, ja posa en contacte dos grups d'identitat en base espacial: pla/muntanya (les gallufes a Sóller -collidores d'olives-); poble A/poble B (Manacor, creador de llocs de feina/Vilafranca, que li dona mà d'obra -collidores de mongetes-); i posarà en moviment els valors relatius a cadascun d'ells.

Quan les dones surten del grup camperol cap a la indústria in-

terna (recordem, preturística o a-turística donat que encara ens movem dins el marc de definició del SCPM), tendrien per tant un primer trencament, car els definidors específics dels dos àmbits són diferents. Tot i amb això la dona és la primera en sortir, però al mateix temps segueix essent-ne la principal mantenedora cultural. Permet, sí, l'entrada de nous elements, empero matisats. Si pel contrari el primer en sortir del món relacional estrictament camperol hagués estat l'home, culturalment implicat amb els relacionants centrals, l'eixida hauria suposat probablement una pèrdua o un més gran perill de que fos així dels definidors específics encara que no dels generals. Tenim en els cassos on ha succeït d'aquesta manera, diferenciacions de grups d'identitat tals com: pescadors; en més petita mesura, fusters, sabaters...

Resumint, tenim que:

a) L'home és el darrer que surt de la finca perquè culturalment en controla les feines més dures i essencials.

b) La dona ho fa amb les menys essencials (culturalment).

Totes les feines són valorades positivament, però, a l'hora de triar, les de l'home són les darreres que es deixen.

2.- Per un altre costat, n'és justament un rol cultural de la dona, en la que resideixen per una altra banda valors morals centrals del SCPM, la salvaguarda de l'estructuració de la família pagesa davant les influències exteriors.

D'aquesta manera la dona ens a pareix al temps com:

a) més innovadora socialment.

b) Més conservadora culturalment

És clara, en qualsevol cas, l'existència d'impediments culturals i socials per tal de permetre-li l'emancipació total, però vull insistir que del que parlem ara és d'allò que el sistema cul-

tural ens presenta, no del que succeeix en la realitat social.

Amb l'arribada de les concepcions pròpies del ST, veim que els nous rols i tipus de feina, si bé mantenen diferències en funció del sexe, aquestes es redueixen considerablement, i categories socials de treball iguals poden ésser exercides per homes o dones indiferenciadament; diguem-ne, doncs, que el cas amo/madona no té lloc aquí. A més es revaloritza la feina de la dona fadrina, fet amb el que es recolza la seva progressiva independització (és a dir, es donen les condicions per a que comenci a desaparèixer la necessitat sociocultural de la dependència constant cap a un home). La dona s'ha de traslladar, per ventura durant tota la temporada, fora de l'espai de religació i, de vegades, la mobilitat es transforma en definitiva.

Alexandre Miquel

Fora Vila

COSTUMS

Es qui tenien s'era a punt per ses primeres setmanes de juliol, al punt de les dotze d'es migdia sentien aquelles melodies de ses cançons d'es batre que alegraven es cavalls i ses mules que estiraven es carretons de pedra i de fusa, per fer sa palla més menudeta. Quina calor que passaren es nostros pares i padrins es mesos de segar i batre! Es qui des cansaven ho feien dins unes cases fetes de pi, per poder prendre un poc sa fresca. Més tard, es capvespre, en haver acabat de batre, anirien a ventar i a fer es gra net. Avui ses maquinàries han llevat molta feina que abans se feia amb sa mà.

Cantaven aquelles cançons que sa gent jove d'avui ja no les sap. Diven així:

Muletetes, correu, correu!
Feis sa palla menudeta,
que si fos gropelludeta
en s'hivern l'hi trobareu.

Si no fos p'es carretó
que va darrera, darrera,
no hi hauria cap somera
que batés un cavalló.

Llevant, xaloc i migjorn,
llebeix, ponent i mestral,
tramuntana i gregal.
Vet-aquí es vuit vents del món.

Donau-mos bon vent, Senyora,
que no siga de mestral,
que és un vent tan mal, tan mal,
que sa terra i tot tremola.

Per sant Jaume, es matins, venien es carros plens de garbes, i es capvespres de sacs de blat, faves, civada i ordi.

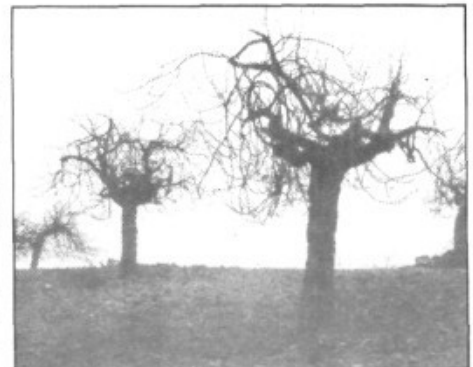
Què era d'hermós aquell temps, es veure netejar i ventar per damunt s'era, demanar bon vent per poder-lo fer net i dur-lo-se'n a caseva! En haver acabat l'acaramullaven i feien la senyal de la Creu mentres deien: "Déu les do la maina", mesuraven ses quarteres amb sa barcella i posaven sa palla dins es sostre per tenir menjar tot s'hivern p'es bestiar.

En haver fet ses acaballes des batre sa gent solia tenir un parell de dies de descans, i aprofitaven per anar a la mar a rentar-se i passar alguns dies tranquils amb altres famílies de parents o amics. Agafaven es carro envelat, amb sa vela de lona, i l'omplien de ses coses que més necessitaven per menjar i dormir a més d'un farol p'es carro i es cans fermats a darrera.

Ben de matí, a trenc d'alba, tota sa família ja estava preparada per partir cap a Cala Millor, on només hi havia s'hotel Eureka i sa taverna de ca'n Pou.

Descarregaven es carro i, amb so permís de l'amo, anaven a cercar branques de pi d'es pinar de Son Jordi per fer una envelada. També feien uns fogons de pedra per fer es menjar. En tenir-ho tot a punt prenen es primer banyo, i també hi feien entrar sa bèstia, per rentar-la i donar-li fregues per ses cames perquè reforçassin. Així, entre banyos, sol i aire de la mar passaven aquells dies de pau i tranquil·litat. Record aquelles nits de sa meva infantesa, cantant, mirant ets estels, contant contes i dormint amb sa remor de la mar.

I així acabaven ses messes, i esperaven amb alegria ses festes de Sant Llorenç.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1										■	
2									■		
3			■	■	■						
4							■				
5				■	■	■					
6											
7		■				■					■
8											■
9	■								■		■
10			■								
11	■										■

MOTS CREUATS

Horitzontals.- 1.- Relatiu o pertanyent a allò que s'ha d'esdevenir, si no hi ha cap denou. Consonant. 2.- Produir, engendrar alguna cosa. Està dins el baix. 3.- N'Igor, del "Jovenet Frankstein" se'l passava d'una espatlla a l'altra. El suplent del rector o del vicari. 4.- Mal d'orella produït per un botinflament. Tant pot ésser un vou-veri-vou com un fre-gall metàl·lic. 5.- Ho és un boig que sols no s'ha temut que ho és. Passar pena. 6.- Llaurar més a lo fi. Es diu d'aquell a qui ja li ha trabucat el cap. 7.- Dues terceres parts del dia. Quan comença l'amistat. Un senyor anglès. El dia del desembarc a Normandia. 8.- Sigles de l'associació -que no té socis-

nomenada Amics del Treball. Femella del déu. Simbol dels anarquistes. 9.- Atreu poderosament l'atenció dels metalls. Existeix. Consonant. 10. Animal solípede, de vers un metre i mig d'alçada, de color de cendra i orellut, amb coa plena de cerres i generalment molt caparrut. Fer un net per allà on passa dur els aprenents de conductors. Ormeig d'acer, amb moltes osques, que serveix per a tallar la fusta. Ondulació d'un líquid o un so. **Verticals.-** 1.- Arcabussada, tret amb arma de foc. Contracció. 2.- Intinflamació d'un dels conductes per on baixa l'orelli a la bufeta des dels ronyons. 3.- Peculiar, i diosincràtica. Una dotzena part de l'any. 4.- La Unió General. La de la revista Flor de Card és de 400 exemplars. Llenar. 5.- Requiescat In. Vocal llargaruda. Guiar o dirigir una guarda d'animals o de votants com per exemple, una urna. 6.- Una Agnès de Casella. En els dos buits

que vénen, una consonant. Les més males d'aprendre pels infants. 7.- Per poder sortir del seu cul han de fer anques enrera Ganes de deixar-ho anar tot i aplegar. 8.- Quan se n'esdevé qualcuna pareix que s'hagui de rompre el pern del món. 9.- Partícula que denota negació. En sentit figurat aparell reproductor dels humans. 10.- Gràcil, ben plantat. Edicte de l'autoritat. El qui campa en companyia d'altri, tractant-se amb amistat i confiança. Els excessos d'aquest déu solen bofegar.

Solucions

Horitzontals: 1.- Futurista. C. 2.- Originar. Ba. 3.- Gep. Ecònom. 4.- Otitis. Nana. 5.- Neci. Partir. 6.- Arar. Caduca. 7. Di. Am. Sir. D. 8.- At. Deessa. A. 9.- Iman. Es. B. 10.- Ase. Arrasar. 11. L. Serra. Ona. **Verticals:** 1.- Fogonada. Al. 2.- Ureteritis. 3.- Tipica. Mes. 4.- Ug. Tirada. E. 5.- Ri. I. Mellar. 6.- Inés. C. E. RR. 7.- Sac. Passera. 8.- Tronadissa. 9.- A. Natura. So. 10.- Bonic. Ban. 11.- Camarada. Ra.

Maria Galmés

(Ve de la pàg. següent)

na Joana Vaquer Gelabert, fadrina, a l'edat de 88 anys. Al Cel sia. N'Aina Maria Gomila Rosselló, vídua, mor a Sant Llorenç el dia 3 de setembre. Tenia 79 anys. Descansi en pau. N'Antoni Riera Alcover, casat, mor a Sant Llorenç a l'edat de 75 anys el dia 4 d'octubre. Al Cel sia.

En Joan Galmés Gomila, fadri, mor dia 5 a Sant Llorenç. Tenia 73 anys. Que el vegem en el Cel.

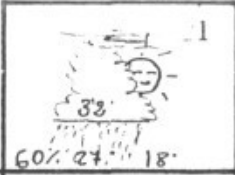

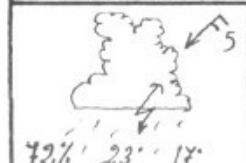

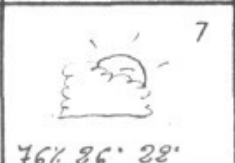
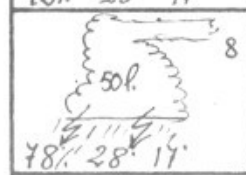
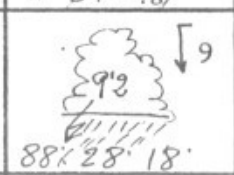
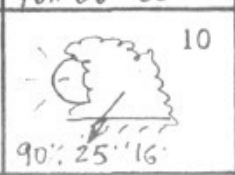
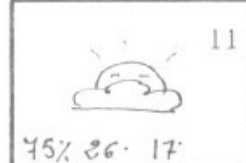
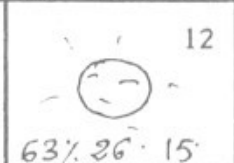
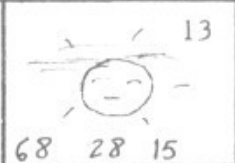
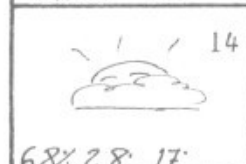
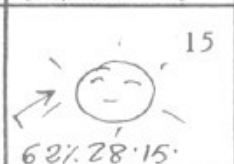
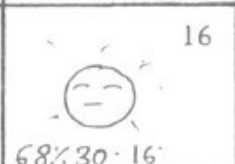
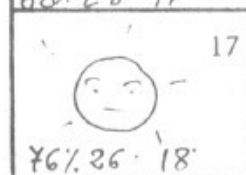
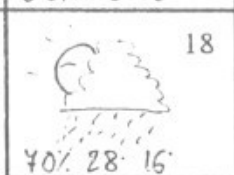
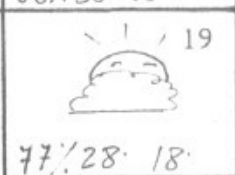
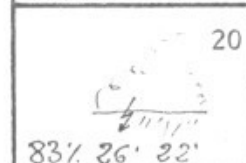
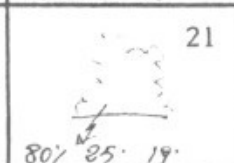
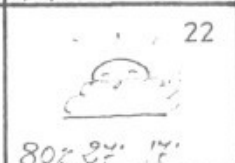
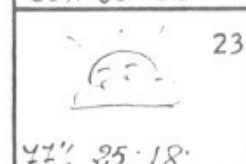
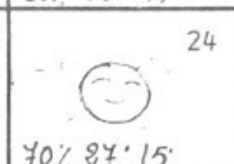
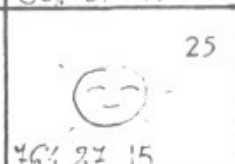
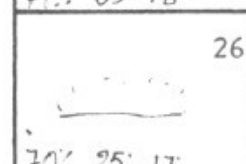
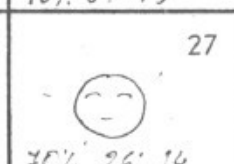
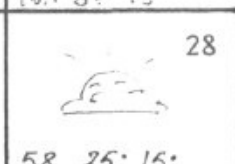
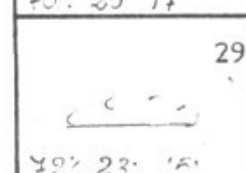
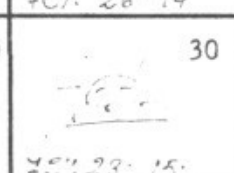
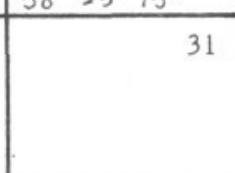
NOCES

En Francisco Javier Jara Morales i na Maria del Carme Llinàs Pujades es casaren a Son Carrió dia 19 de setembre. Salut!

El temps

Setembre -89

per XESC UMBERT

		
 <p>65% 26° 19°</p>	 <p>68% 26° 16°</p>	 <p>58% 25° 17°</p>
 <p>72% 23° 14°</p>	 <p>84% 24° 18°</p>	 <p>76% 26° 22°</p>
 <p>78% 28° 17°</p>	 <p>88% 28° 18°</p>	 <p>90% 25° 16°</p>
 <p>75% 26° 17°</p>	 <p>63% 26° 15°</p>	 <p>68 28 15</p>
 <p>68% 28° 17°</p>	 <p>62% 28° 15°</p>	 <p>68% 30° 16°</p>
 <p>76% 26° 18°</p>	 <p>70% 28° 16°</p>	 <p>77% 28° 18°</p>
 <p>83% 26° 22°</p>	 <p>80% 25° 19°</p>	 <p>80% 27° 17°</p>
 <p>77% 25° 18°</p>	 <p>70% 27° 15°</p>	 <p>76% 27° 15°</p>
 <p>70% 25° 17°</p>	 <p>70% 26° 14°</p>	 <p>58 25° 15°</p>
 <p>78% 23° 15°</p>	 <p>75% 23° 15°</p>	

RESUM DEL MES DE SETEMBRE

	1988	1989
Temperatura màxima	36	30
Temperatura mínima	11	14
Temperatura mitja	21'6	21'4
Tempestes	5	7
Pluja del mes	61'9	241
Pluja de l'any	305'4	585'9
Vel. màx. del vent	55	50

Demografia

NAIXAMENTS

Na Sofia Teresa Moreno Kennedy filla d'en José Maria i na Teresa, va néixer a Sa Coma dia 19 d'agost.

Na Maria dels Angels Canaves Sampol, filla de Rafel i Damiana, neix a Son Carrió els dia 20. Salut!

També el dia 20 neix a Cala Millor en Juan Carlos Ballester Tomàs. És fill de Joan i Elena. Enhorabona!

Na Maria dels Angels Duran Sureda, filla d'en Rafel i n'Angela, neix a Sant Llorenç el dia 30. Salut!

Na Margalida López Roig, filla de Pere i Caterina, neix a la vila el dia 9 de setembre. Enhorabona!

En Jeroni Roig Sureda, fill d'Antoni i Caterina, neix a Sant Llorenç el dia 22. Salut!

Na Catalina Duran Garcia, filla de Guillem i Bàrbara, neix a Sant Llorenç el dia 2 d'octubre. Salut!

Na Clara Santandreu Servera, filla d'en Joan Móra i n'Antònia, compareix en aquesta vall de llàgrimes el dia 10 d'octubre. Que la vegem casada, si convé.

DEFUNCIONS

Mor a Sant Llorenç dia 29 d'agost

(Continua a la pàg. anterior)

ES PONT DE S'ESTACIO

No cal ésser un Holmes per adonar-se que la fotografia és vella. L'absència de fruiters en el primer pla, els pins del fons o els caires rectilinis del marès ho confirmen.

Amb tot i amb això, la fotografia podria correspondre a l'ahir més proper car el pont hi era, tal qual.

Avui ja no hi és (sencer). La torrentada se l'emportà.

Podríem tractar el tema de la sort, malgrat els desastres que ocasionà l'aigua. I si haguera venguda de nit? I si el pont hagués caigut minuts abans, quan suportava la gent que mirava passar l'aigua? I si a S'Esquerda o Alpara hagués plogut els litres que amollà per aquí?...

Però no; parlem dels ponts. Quina hauria d'ésser la funció dels ponts? Deixar passar l'aigua. Quina és la fun-

tar els anys que ha aconseguit no caure és un exercici que mostra el prodigi, l'art i la perícia dels qui el dissenyaren, dirigiren i construïren.

Un pagès comentava que la solució seria treure tots els ponts per deixar passar l'aigua sense impediments. Collons, tu! I els cotxes?, li digueren. I ell, sense modificar el to de veu, replicà: Idò mira, s'aconseguïrien dues coses: primer deixar passar l'aigua i també moderar la velocitat dels cotxes a la carretera, obligats a haver de passar la teula de la torrentera.

No és home de coll blanc ni de títol a la paret d'un despatx, per tant la seva idea/opinió no es considerarà es fondrà, desapareixerà.

Guillem Pont

ció dels ponts? Deixar-se tapar per la brutor i obstruir el pas de l'aigua. Quant de temps hauria de durar un pont? O millor, quin temps duraven els ponts que es feien segles abans? Molt, hi ha ponts construïts pels romans que encara, diàriament, suporten cotxes a sobre i aigua a sota.

Visitar l'ex-pont "de s'estació" és un exercici recomanable. Pot representar una mostra de l'enginyeria local. Veure els materials i comp-

